

bb 65. hriszto szmirnenszki emlékest az irodalmi szinpadon

i bi/gk-lm fm

1963. december 4.

szerdán este a magyar írók szövetsége, a hazafias népfront országos tanácsa, a kulturális kapcsolatok intézete és a bolgár kultúra hriszto szmirnenszki-emlékestet rendezett az irodalmi szinpadon a költő születésének 65. évfordulója alkalmából. harmati sándor, a hazafias népfront országos tanácsa titkárának megnyitó szavai után dr. kardos lászló egyetemi tanár ismertette az 1923-ban, 25 esztendőskorában elhunyt költő és prózairó, a szocialista költészet bulgáriai előfutárának életművét. a megjelenteket ezután jancso georgiev, a bolgár népköztársaság budapesti nagykövete üdvözölte.

az est műsorában bánki zsuzsa, bessenyei ferenc, jancsó adrienne, sinkovits imre, szakáts miklós és ujlaky lászló verseket, elbeszéléseket és drámai jeleneteket adott elő hriszto szmirnenszki műveiből. várhelyi endre, az állami operaház tagja a költő megzenésített verseit énekelte, kocsis albert hegedűművész bolgár zeneműveket játszott. zongorán arató páál kísért./mti/

--

bb 67. szenkár jenő budapesten

k ol/gk-lm fm

1963. december 4.

szerdán budapestre érkezett szenkár jenő, a neves magyar származású karmester, a kölni és a düsseldorfi operaház főzeneigazgatója. szenkár jenő - aki néhány hónappal ezelőtt járt utoljára budapesten és nagy sikerrel vezényelte a salomét, valamint a trisztán és isoldát, - december 10-én és 15-én a rózsalovag előadásán dirigálja az állami operaház zenekarát. /mti/

--
- v é g e -

21.25/lm

-38-

Kla

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda, Budapest, I. Fém utca 6-7. Telefon: 159-180, 169-500

A szerkesztését és kiadását a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1963. december 5.

bb. 1. hírek a főváros életéből

i/hi/lk/a/zs

1963. december 5.

a 14. kerületi apáthy istván kórház jelentősen fejleszti a jövő évben. az ágyak számát százhuszszal növelik, az intézmény konyháját egymillió forintos költséggel átépítik, s körülbelül hasonló összegű beruházással korszerűsítik az idegosztályt is.

x x x

a józsefvárosi lakóépületek felújítására, tatarozására több mint 100 millió forintot költ 1964-ben a tanács. a többi között folytatják a baross utca és a bródy sándor utca sortatarozását, s megkezdik a mező imre ut páratlan oldalán lévő, valamint a vas utcai és a bacsó béla utcai házak rendbehozását is.

x x x

a fővárosi tanács egészségügyi osztálya távlati tervet dolgozott ki a kórházi gyermekellátás fejlesztésére. a program szerint a kisebb gyermekkórházakat fokozatosan megszüntetik és helyettük korszerűbb, nagyobb befogadóképességű intézményeket alakítanak ki. a meglévő gyermekkórházakon kívül 1965 és 1968 között pesterzsébeten felépül a dél-pesti gyermekkórház 250 beteg részére, továbbá a rózsadombon a budai gyermekkórház. utóbbi a heine-medin utókezelő kórház átalakításával hozzák létre.

x x x

a 19. kerületi tanács a jövő évben 40.000 forintot biztosít a kispesti könyvtárak állományának gyarapítására. az üzemek kulturális alapjuk 20-30 százalékát fordítják a szakszervezeti könyvtárak fejlesztésére.

x x x

kőbányán - a már korábban megalakult alkohol-ellenes bizottság munkájának támogatására - társadalmi csoport jött létre az elvonókurára javasoltak ügyeinek intézésére. a bizottság a tömegszervezetek bevonásával ellenőrzi a szórakozóhelyeket, s figyelemmel kíséri az elvonókurán részt vettek további sorsát./mti/

--

- 1 -

Kla

bb 2. december 10: az emberi jogok napja - ünnepi megemlékezés a rádióban

i s/gk-lm fm

1963. december 5.

tizenöt évvel ezelőtt, 1948-ban az ENSZ közgyűlése az emberi jogokról szóló egyetemes nyilatkozat elfogadásának emlékére az emberi jogok napjává nyilvánította december 10-ét. a 15. évfordulóról december 10-én, kedden a magyar rádió műsori műsorral emlékezik meg. a műsört az egyesült nemzetek szervezete által küldött anyagokból állítják össze. az adásban többek között elhangzik majd a thantnak, az ENSZ főtitkárának a világ népeihez szóló üdvözlője is. /mti/

--

bb 3. egymillió palack egri bor karácsonyra

vid j-lm ká

1963. december 5.

az eger-gyöngyösvidéki állami pincegazdaság egri palackozójában megkezdődött a karácsonyi üzem. az idén minden előző évinél nagyobb mennyiségben palackozzák a tájjellegű borokat. az ünnepek előtt bőségesen kerül a boltokba az egri leányka és a bikavér, valamint az egri rizling és a közkedvelt medoc noir. a karácsonyi választék a debreceni hárslevelűvel is bővül. ennek palackozását most kezdték meg először egerben. hétféle tájjellegű borból összesen egymillió palackot szállítanak karácsonyra az ország minden tájára. az egri borpalackozó-üzem a nagy forgalomra való tekintettel hármas műszakban dolgozik. /mti/

--

bb 4. karácsonyi almaszállítmányok szabolcsból

vid j-lm ká

1963. december 5.

szabolcs-szatmár megye kereskedelmi szervei az ünnepek előtti napokban külön almaszállítmányokat irányítanak a fővárosba és az iparvidékekre. a karácsonyi vásárokon mindenütt kapható lesz az ízletesen csomagolt jonathán. mintegy 150 vagon almát hoznak forgalomba, diszes selyempapírba és átlátszó celofánzacskókba csomagolva.

a nyiregyházi, nyírmadai, mátészalkai és a balkányi tárolóházakban már jórészt elkészültek a karácsonyi csomagok, s az első szállítmányt utnak is indították szabolcsból. /mti/

--

bb 5. pénteken vácott sorsolják a Lottót

i kf/lm vg

1963. december 5.

a lotto 49. játékheti nyerőszámainak a sorsolását december 6-án, pénteken délelőtt 10 órai kezdettel, vácott rendezi a sportfogadási és lotto igazgatóság. /mti/

--

- 2 -

WZ

bb 6. ittasan gázolt, nem nyújtott segítséget - három évi és két hónapi szabadságvesztésre ítélték

t bc/gk/m/zs

1963. december 5.

Kiss János gépkocsivező augusztusban teherautóval követ fuvarozott a hatvani kórház építkezéséhez. a munka végeztével gyöngyösön több korsó sört és másfél liter bort fogyasztott. ilyen állapotban a tehergépkocsival baracskára akart menni. társai igyekeztek lebeszélni az utról, de nem hallgattott rájuk, s utnak indult. áthaladt budapesten, s nagy sebességgel vezetett érd határában a 6-os és 7-es számú főútvonal elágazásánál is. az állj-t jelző táblánál nem állt meg a gépkocsival. egy rendőr az érdsi benzinkutnál karjelzéssel megállásra szólította fel. az ittas vezető ügyet sem vett erre, tovább robogott olyan tempóban, hogy a rendőr éppen csak el tudott ugrani a kocsí elől. ezután kikerült egy autóbusszt, s közben össze „horzsolódott”, a vele szemben szabályosan közlekedő személygépkocsival. Kiss János ahelyett, hogy megállt, s meggyőződött volna arról, történt-e sérülés, vagy sem, továbbhajtott, s fellökött egy kerékpárost, aki az árokba gurult. szerencsére nem sérült meg. a közlekedési szabályokat többszörösen megsértő vezetőt gépkocsival és motorkerékpárral is üldözőbe vették, de csak két és fél kilométerrel arrébb tudta a motorosjárőr megállítani.

a pestvidéki járásbíróóság Kiss Jánost veszélyeztetésért és segítségnyújtás elmulasztásáért három évi és két hónapi szabadságvesztésre ítélte és tíz évre eltiltotta a gépjárművezetéstől. az ítéletet az ügyész tudomásul vette, az elítélt és védője fellebbezett. /mti/

bb 7. népművelők bálja

k áe/tm/m/fm

1963. december 5.

a szakszervezetek budapesti tanácsának kulturális bizottsága, a fővárosi tanács népművelési osztálya, a KISZ budapesti bizottságának kulturoszálya és az Egressy klub december 7-én, este rendezte a magyar néphadsereg központi klubjában a budapesti népművelők bálját. az estélyre többszáz résztvevőt várnak a fővárosi művelődési otthonok munkatársai és az iskolán kívüli népművelés területén dolgozó szakemberek közül. /mti/

8.35/-n

-3-

le

bb 8. megkezdődött a gardahalászat a balatonon

vid j vm ká

1963. december 5.

a balatonon megkezdődött az év legnagyobb halászeseménye, a gardázás. a halak ilyenkor 5-8 fokos vízhőmérsékletnél telelőre gyülekeznek. a balatoni halfajták közül legnagyobb tömegben a gardák verődnek össze a tó legmélyebb pontja, a 11.5 méter mély tihanyi „kut,, körül.

régente, amikor még több halászcsoporthoz tartozott a tavon, itt alakultak ki a nagy halászversenyek a legnagyobb gardarajok kifogásáért. a gardák sokszor akkora tömegben gyűltek össze a tihanyi környéki vizeken, hogy a legfelül uszó halakat a víz fölé nyomták, s a tihanyi halászok azért nevezték el látott halaknak. a halászbrigádok figyelői a tihanyi hegy csucsáról lesték a nagy rajokat, és előre megbeszéltek titkos jelzésekkel irányították saját brigádjukat, hogy mielőbb bekerítsék a nagyobb rajokat. régente egy-egy szerencsés napon 100-150 mázsa gardát is kifogtak. három-négy évvel ezelőtt még a tihanyi halászoknak is akadt hasonló zsákmányuk, de tavaly és az idei gardázás első napjaiban már jóval kisebb volt a fogás. a balatonon bekövetkezett biológiai változások, továbbá a nagyobb hajóforgalom miatt, valószínűleg kisebb rajokban, más telelőket választanak a halak. a néhány nappal ezelőtt megkezdődött gardahalászat eddig 18 mázsa zsákmányt hozott, de a halászok tovább folytatják a munkát és igyekeznek nagyobb rajokat is elfogni a tihanyi „kuttól,, távolabb eső helyeken./mti/

bb 10. „télapó ajándéka,, a sárközi táncosoknak

vid fm/tné vm fm

1963. december 5.

a szekszárdi soós sándor városi művelődési ház sárközi tánc-együttesét 40.000 forint értékű táncruhával ajándékozta meg a tolna megyei tanács és a városi tanács művelődési osztályának „télapója,,. a lányok egy tucat színpompás sárközi ruhát és piros csizmát, a fiúk ugyancsak egy tucat kapuvári népviseletet kaptak fekete csizmával./mti/

bb 9. üzemek, művelődési otthonok segítsége a felnőtt diákoknak - tanterem, szemléltető eszköz a dolgozók iskoláinak

i vt/tm vm zs

1963. december 5.

a gyárak, üzemek, vállalatok és a művelődési intézmények sok hasznos kezdeményezéssel segítik a felnőtt tanulókat.
folyt.köv./

8.44/-n

-4-

bb 9. üzemek.....i.folyt./vm

győr legnagyobb üzemében, a wilhelm pieck vagon és gépgyárban 1200-an vesznek részt szervezett iskolai oktatásban. mivel a felnőtt diákok két műszakban dolgoznak, két műszakban biztosították az oktatást is. a gyár szakszervezeti bizottsága rendszeresen ellenőrzi, hogy a tantermek tiszták, jól fűtöttek, világosak-e, s azt is, hogy nem akadályozzák-e a különböző üzemszervezetekben a résztvevő az órákon.

a lenin kohászati művekben iskola céljára külön épületet bocsátottak rendelkezésre, s a tantermeket jól felszerelték. a hatalmas üzemben négy év alatt háromszerre növekedett a tanulók száma. közülük mintegy 700-an már elvégezték az általános iskolát s jelentős részük középiskolában tanul tovább. az idei tanévben lehetőséget nyújtottak az arra vállalkozóknak, hogy egy év alatt végezhessek el a hetedik és nyolcadik osztályt. az idősebb dolgozóknak ugynevezett előkészítő osztályt szerveztek. az idejárók vizsga-kötelezettség nélkül hallgathatják az előadásokat, s erről igazolást kapnak. a gyárban egyébként már több mint ezer különféle szemléltető eszköz segíti a dolgozók tanulását. felhasználják az oktatásnál a filmet is: a tanév végéig - a tervek szerint - több mint 50 a tananyag elsajátítását könnyítő keskenyfilmet vetítenek az órákon. jövőre tovább szélesítik a tanulási lehetőségeket, s például az első osztályokban megindul majd a gimnáziumi oktatás is.

a népművelési intézmények is sokhelyütt közvetlenül segítik a felnőtt-oktatást. baranya, zala és pest megyében például a művelődési otthonok helyiségeket bocsátanak a dolgozók iskoláinak rendelkezésére, a fővárosban szemléltető anyagokat - filmvetítógépet, diafilmet, szakköri felszereléseket - is kölcsönöznek. veszprém, csongrád, heves, bács és somogy megyében több művelődési otthon szakköröket szervezett egy-egy tantárgy elmélyültebb feldolgozására. pécssett műszaki klubok segítik a fizika és kémia-tanulását. pest, borsod, fejér, komárom, zala megyében és pécssett korrepetálásokat is szerveztek, bács megyében, a kaposvári járásban és egerben pedig konzultációs összejöveteleket tartanak a művelődési otthonokban. budapesten, a vörös csillag traktorgyár művelődési otthonában szintén meghonosodott az iskolába járó dolgozók rendszeres korrepetálása. a pesterzsébeti „csili,, -ben és a szakszervezetek fehérvári uti művelődési otthonában helyet adtak egy-egy felnőtt-oktatási tagozatnak is./mti/

8.55/-n

-5-

le

bb 13. műszaki és természettudományi amatőr-filmpályázat

k st/tr/m/vg

1963. december 5.

a mtesz filmklubja más társadalmi és állami szervekkel együttműködve műszaki és természettudományi filmpályázatot hirdet amatőrök részére. a pályázaton minden amatőr résztvehet egyéni, vagy közös alkotással, amely műszaki, orvostudományi, biológiai, agrártudományi és egyéb természettudományi témákkal foglalkozik. pályázni 8 és 16 milliméteres fekete-fehér, vagy színes, néma-, vagy hangosított filmmel lehet, amelynek vetítési ideje legfeljebb 16 perc. pályázni csak 1962 január 1-e után készült filmekkel lehet.

a pályázatra a filmeket 1964 június 1-én déli 12 óráig lepecsételt csomagban kell eljuttatni a mtesz tudomány- és technika filmklubjának titkárságára, budapest, 5. kerület, szabadság tér 17. 2. emelet 211 címre. részletesebb felvilágosítást is a filmklub titkársága ad, melynek telefonszáma 317-797. /mti/

bb 14. kísérleti torony épül a háztartási gázberendezések tudományos vizsgálatára

i sb/tm/m/vg

1963. december 5.

az építéstudományi intézet kutatói a gázművek szakembereivel kötött szocialista együttműködési szerződés alapján sokrétű tudományos vizsgálatot végeznek és újfajta gázkészülékek kiállításán dolgoznak. ezzel a tudományos munkával kell előkészíteni a harmadik ötéves terv előirányzatainak valóra váltását, a háztartások 500.000 korszerű gázkészülékének gyártási és felszerelési feladatait. a kutatás laboratóriumi eredményeinek ellenőrzésére és a felhasználás meggyorsítására most nagy kísérleti torony építését tervezik, amelyben kipróbálják majd a különböző gázkészülékeket. a gázművek segítségével az albertfalvi földgázbontó telepen állítják fel az új alkotást. közép-európában ez a kísérleti torony lesz az első gázkészülék-vizsgáló állomás.

a tervek már elkészültek. ennek alapján négyemeletes tornyot építenek, amelynek minden szintjén egy szobát, konyhát és fürdőszobát szerelnek fel különböző gázkészülékekkel, fűtőtesttel, vízmelegítővel és tüzhellyel stb. a helyiségekben nemcsak a készülékek működését, hanem a szellőztetés módszereit és a káros égéstermékeket is tanulmányozzák. a 25-ös építőipari vállalat dolgozói rövidesen megkezdik a kísérleti torony alapozását. /mti/

9.00/-n

-6-

bb 15. már több ország bejelentette részvételét a jövő évi mezőgazdasági kiállításra

i ie/m/ká

1963. december 5.

a jövő év őszén sorra kerülő 64. országos mezőgazdasági kiállítás és vásár előkészületeként a mezőgazdasági kiállítási iroda megkezdte a tárgyalásokat több külföldi országgal, illetve céggel. a bolgár népköztársaság, a lengyel népköztársaság, a német demokratikus köztársaság, a román népköztársaság és a szovjetunió már bejelentette, hogy résztvesz a kiállítás három nemzetközi bemutatóján. a szocialista országok mezőgazdasági gép- és műszergyártásuk, valamint takarmánytermelésük legújabb termékeit vonultatják fel. a tőkés országokból is több cég érdeklődött már a kiállítás iránt, a néhányan részvételi szándékukat is közölték. /mti/

bb 16. külföldön is sikerrel mutatkoztak be a magyar kukorica-betakarító gépek

i ie/m/ká

1963. december 5.

a magyar mezőgazdasági gépgyártás három új terméke: három különböző kukorica-betakarító gép sikerrel „vendégszerelt”, külföldön. a hazai mezőgazdaságban ezek a gépek már nem teljesen ismeretlenek, de a tavalyi kísérleteknél még sok kifogás merült fel ellenük. azóta javították a konstrukción, elsősorban az üzembiztonságot növelték. mindhárom gép traktorvontású, s egy sorban töri a csövet. a kbf típusu ezenkívül a szárát is felszecsckázza, a kcsf típusu pedig a csövet meg is fosztja.

a gépeket az idei ősszel négy nagy gazdaságban próbálták ki, több mint 100 hold termését takarították be velük, s a nagyobb megterhelés végett 600 kilométernyi uton járaták. óránkénti teljesítményük körülbelül egyharmad hektár volt. több kutató intézet széleskörű gazdaságossági számításokat is végzett, s többek között megállapították, hogy ezekkel a gépekkel a kukorica betakarítási költsége az eddiginek a felére csökkenthető. a nagyüzemi kísérletekben a gépek lényegében technológiailag és agrotechnikailag is beváltak.

hasonló tapasztalatokat hoztak a külföldi kísérletek is. a gépeket magyar szakemberek üzem közben mutatták be bulgáriában, csehszlovákiában és romániában. /mti/

9.10/-n

-7-

bb 17. esti iskola a vasuti sinek mellett

vid/fm/tné/m/fm

1963. december 5.

Szombathely és nagykanizsa között nagyszabású vágánykorszerűsítés folyik. az itt dolgozó munkások közül többen kérték, hogy tanulhassanak. kívánságukra püspökmolnáriban, a vasuti sín mellett munkásszállásukon esti iskola nyílt. tizenhat pályamunkás sajátítja itt el az általános iskola hetedik osztályának anyagát.

a nehéz körülmények között tanuló munkásoknak segítenek a pedagógusok is. a nehezebb anyagokból külön megbeszélést tartanak. /mti/

...-

bb 18. újabb értékes régészeti leletek szombathelyen

vid/fm/tné/m/fm

1963. december 5.

Szombathelyen, az uránia udvarban épület alapozás közben 16. századból származó ezüstedényekre, ezüstpénzekre, fémcsatokra bukkantak. az ezüst edényeket aranyozás és vésett díszítés borítja. az egyik pohárban erősen megrongálódott kis zacskót találtak, benne magyar, lengyel és osztrák pénzérmékkel. /mti/

...-

bb 19. 38 véradónapon több mint ezer liter vért gyűjtötték békés megyében

i vid/fm/m/fm

1963. december 5.

az előző évekhez viszonyítva az idén jelentősen emelkedett békés megyében az önkéntes véradók száma. a vöröskereszt megyei szervezete eddig 38 véradó napot rendezett. ezeken 3616-an több mint ezer liter vért adtak ingyen. a tervek szerint az idén még hét helyen rendeznek véradónapot. /mti/

...-

bb 20. korszerűsítik a balatonfüredi aranycsillag szállodát

vid/te/m/ki

1963. december 5.

a balaton-vidék egyik legnagyobb szállodája a balatonfüredi aranycsillag korszerűtlenné vált, fűtőberendezése is tönkrement, ezért a közelmúltban megkezdték átalakítását. a szálloda korszerűsítésére két és félmillió forintot költenek. az ideiglenesen bezárt szálloda pótlására - tekintettel a szívkörházi és a szanatóriumi beutaltak hozzátartozóinak gyakori látogatásaira - az idegenforgalmi hivatal fizetővendéglátó szolgálatról gondoskodik. a nagyobb turistacsoportokat a közeli nyaralóhelyeken szállásolják el. /mti/

...-

9.15/-n

-8-

bb 21. przsa szőnyeget, női táskát, golyóstollat, pipát, keféket, aszaltgyümölcsöt exportálnak a pest megyei tanács üzemei

vid/gö/m/ki

1963. december 5.

számos országban öregbitik a magyar ipar hírnevét a pest megyei tanács üzemeinek termékei. a legnagyobb exportáló a vegyi és kézműipari vállalat, az idén 40 millió forint értékű árut szállít külföldre. a vállalat abonyi telepén készülő kézi csomózású przsa szőnyegek szovjet, svéd, luxemburgi, belga és osztrák vásárlók lakását díszítik. évente összesen 7.500 négyzetméter, különböző mintájú és nagyságú szőnyeget küldenek külföldre. a szentendrei telepen golyós- és töltőtollat készítenek. különösen a jugoszlávoknak tetszik a magyar írószer, mert az év utolsó negyedére 4,6, a jövő évre pedig 9 millió forint értékű tollat rendeltek. a szovjet nőket a kistarcsai telepen varrt retikülök, strand- és piperetáskák, valamint a sportszatyrok „hódították”, meg. az idei 22 millióval szemben a jövő évre 31 millió forint értékű táskát kértek.

sok külföldi háziasszony munkáját könnyítik meg a monori kefégyár termékei. partvisokat, különféle keféket és meszelőket küldenek a világ minden tájára. a nagykőrösi faipari és dohányzóciikk vállalat pipáit a hollandok és a jugoszlávok vásárolják szívesen. a kisüzem híre eljutott a „pipázók”, hazájába, angliába is. az idén 1300 darabot küldtek a szigetországba. sok nyugati háziasszony találja fel a ceglédi szaritőüzem termékeit. a különböző aszalt gyümölcsökből évente 10 millió forint értékűt szállítanak a határainkon túlra.

a pest megyei tanács üzemei az idén mintegy 60 millió forint értékű árut exportálnak, a jövő évben pedig 62 millió forintos megrendelést teljesítenek. /mti/

...-

bb 22. horgásztanya a rakacai víztárolónál

vid/te/m/ki

1963. december 5.

a borsodi horgászok egyik legkedveltebb, s egyben jó fogadási lehetőséget nyújtó horgászterülete a két éve létesített rakacai víztároló. a 320 holdas mesterséges tavat az idén sokezer horgász kereste fel, de gondot okozott az elszállítás-lása. ezért az északmagyarországi horgászegyesület a tó közepében épületét vásárolt, s azt horgásztanyának rendezte be, amelyben egyszerre harmincan kaphatnak kényelmes szállást. /mti/

...-

9.20/-n

-9-

le

le

bb 11. elkészültek az atomokat is láthatóvá tevő elektronmikroszkóp tervei - dr. guba ferenc kandidátus nyilatkozata a mikrokozmosz látható „tartományának”, növekedéséről

i ms/gk vm zs

1963. december 5.

a közelmúltban tartották pécsen az első magyar elektronmikroszkópi konferenciát. a tanácskozás egyik előadója dr. guba ferenc kandidátus, a magyar tudományos akadémia kémiai szerkezeti laboratóriumának munkatársa figyelemreméltó adatokat ismertetett majercsik sándorral, az mti munkatársával az elektronmikroszkóp teljesítő-képességéről és továbbfejlesztésének lehetőségeiről.

- a mikroszkópok legfontosabb teljesítményadata a felbontó-képesség. ez arról ad számot, hogy mekkora az a távolság, amelynél a műszer segítségével két pontot még meg tudunk különböztetni egymástól az emberi szem felbontó képessége általában egy tized milliméter, a legkorszerűbb fénymikroszkópoké, lencserendszereké már belül van a két tizedred milliméteren. a korszerű elektronmikroszkópok felbontó képessége ezen is alaposan tútesz, s eléri az egymilliomod millimétert a 10 angstromot! az ilyen mikroszkópokkal már jól láthatók a vírusok, sőt az olyan nagy molekulák is, mint például a fehérje-molekulák.

- a mikrokozmosz emberi szem által látható tartománya tehát az utóbbi évtizedekben, években ugrásszerűen megnőtt. az anyag titkainak kifürkészése azonban azt követeli, hogy újabb és újabb lehetőségeket keressünk arra: az emberi szem még mélyebben hatolhas-son a parányok birodalmába. elvileg ennek nincs is akadálya. tudjuk, hogy a fénymikroszkóp felbontó képességét bizonyos határon túl nem növelhetjük, s a határ lényegében a fény hullámhosszától függ. a mai korszerű fénymikroszkópok teljesítő-képessége azonban már megközelíti az elméletileg elérhető határértéket.

- új utakat kellett keresni, s a tudósok - a fénymikroszkópra vonatkozó elmélet alapján - a fénynél rövidebb hullámhosszu elektro-mágneses hullámok után kutattak. rájöttek, hogy a negatív töltésű elemi részecskékből, elektronokból álló sugár épp olyan hullámtu-lajdonsággal rendelkezik, mint a fény: minél nagyobb az elektronok sebessége, annál rövidebb a hullámhossz. ezen alapszik az elektron-mikroszkóp, ahol fény helyett nagy sebességre felgyorsított elektron-nyalábokat alkalmaznak, s e nyalábok nem üvegből készült lencserend-szeren, hanem elektromos vagy mágneses téren haladnak át. az elektronokat ma már olyan nagy sebességre fel tudjuk gyorsítani, hogy hullámhosszuk alapján az elektronmikroszkóp felbontó képességét az angstrom század részére növelhetjük!

/folyt.köv./

9.26/-n

-10-

/bb 11. elkészültek.....1.folyt./vm

bár az elektronmikroszkóp kis látószöge miatt ilyen felbontó ké-
pességet soha nem érhetünk el, a múlt évben philadelphiai meg-
tartott konferencián a kutatók már olyan elektronmikroszkóp terveit
mutatták be, amelynek felbontó képessége eléri az 1 angstromot, azaz
a milliméter tizmilliomod részét! bátran mondhatjuk tehát: nincs
messze az az idő, amikor ilyen teljesítő-képességű mikroszkóppal
fürkészhetjük az anyag titkait; olyan műszerrel, amely nemcsak a
molekulákat, hanem a bennük levő atomokat is láthatóvá teszi.

- a látható tartomány növelésének útjában természetesen jónéhány
akadály áll. felmerül például az a kérdés, hogy ha meglátjuk majd
az atomok világát, a kapott kép mennyiben felel majd meg a valóság-
nak. a nagy sebességű elektron ugyanis, amikor találkozik az atom-
mal, azzal kölcsönhatásba kerül, így a mikroszkóp tulajdonképpen
nem magát az atomot tárja a megfigyelő elé, hanem az említett köl-
csönhatás folytán kialakult, bizonyos mértékig torzított képet. a
jövő feladata tehát, hogy a tudomány munkásai kiszűrjék az újabb
és újabb műszerek természetéből adódó zavaró momentumokat, megoldják
az ilyen ésehhez hasonló problémákat. meggyőződésem, hogy a tudó-
sok fáradozása előbb vagy utóbb ezen a téren is eredményes lesz.

/mti/

bb 12. elkészültek az első ikarus 557-es távolsági autóbuszok -
még ebben a hónapban átadják a kocsik városközi változatait és a
csuklós buszok első sorozatát

i sl/tr vm vg

1963. december 5.

az ikarus karosszéria-és járműgyárban az idei december az
új gyártmányok kibocsátásának hónapja. most készül el az új autó-
busz-család három tagjának egy-egy sorozata, ami hosszas kísérletek
és előkészületek sikeres befejezését jelenti. az új autóbuszcsalád -
az 557-es típusú távolsági, az 556-os városi, és a 180-as típusú
csuklós busz - a kocsitípusok eltérő méretei ellenére azonos alkat-
részekből készül, így lehetővé válik a nagysorozatú gyártás.

az ikarus 557-es távolsági buszból az év végéig 35 készül, az
első példányok már készek, a többibe most szerelik a motorokat. a
kocsi méretei viszonylag nagyok, 45 ülőhellyel rendelkeznek.

/folyt.köv./

9.31/-n

-11-

bb 11. elkészültek az atomokat is láthatóvá tevő elektronmikroszkóp tervei - dr. guba ferenc kandidátus nyilatkozata a mikrokozmosz látható „tartományának”, növekedéséről

i ms/gk vm zs

1963. december 5.

a közelmúltban tartották pécsen az első magyar elektronmikroszkópközponti konferenciát. a tanácskozás egyik előadója dr. guba ferenc kandidátus, a magyar tudományos akadémia kémiai szerkezeti laboratóriumának munkatársa figyelemreméltó adatokat ismertetett majercsik sándorral, az mti munkatársával az elektronmikroszkóp teljesítő-képességéről és továbbfejlesztésének lehetőségeiről.

- a mikroszkópok legfontosabb teljesítményadata a felbontó-képesség. ez arról ad számot, hogy mekkora az a távolság, amelynél a műszer segítségével két pontot még meg tudunk különböztetni egymástól az emberi szem felbontó képessége általában egy tized milliméter, a legkorszerűbb fénymikroszkópoké, lencserendszereké már belül van a két tized milliméteren. a korszerű elektronmikroszkópok felbontó képessége ezen is alaposan tútesz, s eléri az egymilliomod millimétert a 10 angstromot! az ilyen mikroszkópokkal már jól láthatók a vírusok, sőt az olyan nagy molekulák is, mint például a fehérje-molekulák.

- a mikrokozmosz emberi szem által látható tartománya tehát az utóbbi évtizedekben, években ugrásszerűen megnőtt. az anyag titkainak kifürkészése azonban azt követeli, hogy újabb és újabb lehetőségeket keressünk arra: az emberi szem még mélyebben hatolhasson a parányok birodalmába. elvileg ennek nincs is akadálya. tudjuk, hogy a fénymikroszkóp felbontó képességét bizonyos határon túl nem növelhetjük, s a határ lényegében a fény hullámhosszától függ. a mai korszerű fénymikroszkópok teljesítő-képessége azonban már megközelíti az elméletileg elérhető határértéket.

- új utakat kellett keresni, s a tudósok - a fénymikroszkópra vonatkozó elmélet alapján - a fénynél rövidebb hullámhosszu elektromágneses hullámok után kutattak. rájöttek, hogy a negatív töltésű elemi részecskékből, elektronokból álló sugár épp olyan hullámtulajdonsággal rendelkezik, mint a fény: minél nagyobb az elektronok sebessége, annál rövidebb a hullámhossz. ezen alapszik az elektronmikroszkóp, ahol fény helyett nagy sebességre felgyorsított elektronnyalábokat alkalmaznak, s e nyalábok nem üvegből készült lencserendszereken, hanem elektromos vagy mágneses téren haladnak át. az elektronokat ma már olyan nagy sebességre fel tudjuk gyorsítani, hogy hullámhosszuk alapján az elektronmikroszkóp felbontó képességét az angstrom század részére növelhetjük!
/folyt.köv./

9.26/-n

-10-

/bb 11. elkészültek.....1.folyt./vm

bár az elektronmikroszkóp kis látószöge miatt ilyen felbontó képességet soha nem érhetünk el, a múlt évben philadelphiai konferencián a kutatók már olyan elektronmikroszkóp terveit mutatták be, amelynek felbontó képessége eléri az 1 angstromot, azaz a milliméter tízmilliomod részét! bátran mondhatjuk tehát: nincs messze az az idő, amikor ilyen teljesítő-képességű mikroszkóppal fűrészeltük az anyag titkait; olyan műszerrel, amely nemcsak a molekulákat, hanem a bennük levő atomokat is láthatóvá teszi.

- a látható tartomány növelésének útjában természetesen jó néhány akadály áll. felmerül például az a kérdés, hogy ha meglátjuk majd az atomok világát, a kapott kép mennyiben felel meg a valóságnak. a nagy sebességű elektron ugyanis, amikor találkozik az atommal, azzal kölcsönhatásba kerül, így a mikroszkóp tulajdonképpen nem magát az atomot tárja a megfigyelő elé, hanem az említett kölcsönhatás folytán kialakult, bizonyos mértékig torzított képet. a jövő feladata tehát, hogy a tudomány munkásai kiszűrjék az újabb és újabb műszerek természetéből adódó zavaró momentumokat, megoldják az ilyen és ehhez hasonló problémákat. meggyőződésem, hogy a tudósok fáradozása előbb vagy utóbb ezen a téren is eredményes lesz.
/mti/

bb 12. elkészültek az első ikarus 557-es távolsági autóbuszok - még ebben a hónapban átadják a kocsis városközi változatait és a csuklós buszok első sorozatát

i sl/tr vm vg

1963. december 5.

az ikarus karosszéria-és járműgyárban az idei december az új gyártmányok kibocsátásának hónapja. most készül el az új autóbusz-család három tagjának egy-egy sorozata, ami hosszúságú kísérlet és előkészületek sikeres befejezését jelenti. az új autóbusz-család az 557-es típusú távolsági, az 556-os városi, és a 180-as típusú csuklós busz - a kocsitípusok eltérő méretei ellenére azonos alkatrészekből készül, így lehetővé válik a nagysorozatú gyártás.

az ikarus 557-es távolsági buszból az év végéig 35 készül, az első példányok már készek, a többibe most szerelik a motorokat. a kocsis méretei viszonylag nagyok, 45 ülőhellyel rendelkeznek.

/folyt.köv./

9.31/-n

-11-

/bb 12. elkészültek.....i.folyt./vm

ennek a kocsinak a városi változata az 556-os típus, amelyből az év végéig ötöt adnak át. ezekben kevesebb lesz az ülő-, s jóval több az állóhely. heteken belül kigördül a gyárból tíz 180-as típusú csuklóbusz is, amelyek csúcsforgalom esetén akár 190 utast is fel tudnak venni.

mindhárom újfajta autóbuszba hathengeres 180 lóerős padló alatti motort szerelnek, az eddigi 145 lóerős motorok helyett. a nagyobb vonóerő nehezebb terepen és zsúfoltság esetén is biztonságosabbá teszi a kocsik közlekedését. a motor padló alatti elhelyezése lényegesen növeli az utasteret, és a motor zaja is kisebb lesz a kocsiban./mti/

-. -

bb 26. a dunaujvárosi járásban ezer tsz-paraszt vesz részt tsz-akadémiaikon és szaktanfolyamokon

vid fm/tné vm fm

1963. december 5.

a dunaujvárosi járás községeiben a napokban kezdődött meg a tsz-tagok, a nők, és az ifjúság akadémiainak előadássorozata. a felnőtt szakmunkásképzést a növénytermesztési, állattenyésztési és szőlészeti szakágakban kilenc helyen tartják. az akadémia és a szaktanfolyamok iránti érdeklődést mutatja, hogy azokon a járás községeiben összesen ezer dolgozó paraszt vesz részt./mti/

-. -

bb 27. újabb földgázbontó berendezést helyeztek üzembe miskolcon

vid te vm ki

1963. december 5.

miskolc gázellátásának javítására ez év tavaszán tértek rá a sajtó-parton létesített földgázbontó telep üzembehelyezésével a hajduszoboszlói földgáz rendszeres használatára. így a városi gázművek ma már egyenletes nyomású gázt ad a felhasználóknak. a gázszolgáltatás további javítására újabb, naponta 24.000 köbméter földgáz bontására alkalmas berendezést helyeztek üzembe. ennek segítségével az eddiginél kétszer több bontott gázt adhatnak a fogyasztóknak és a várhatóan nagyobb téli gázszükségletet is zavartalanul ki tudják elégíteni./mti/

-. -

9.36/-n

-12-

bb 23. nyársdugás somogyban

vid/j/m/ká

1963. december 5.

a hideg idő beálltával somogyban is elérkezett a disznóölések ideje. hajnalonként éles vitéz, perzselőgépek és a perzselőszalma felszálló füstje jelzi a disznótorok kezdetét. ebből az alkalomból több helyen, így kaposmérő községben is régi népszokásokat elevenítenek fel a falusi fiatalok. a késő esti órákban álrunába öltözött fiúk és lányok keresik fel a disznótort tartó családokat, kezükben kihagyozott, több águ bottal. ezt a nyársat, kis darabka papírra írt jókívánságokkal együtt, bedugják az ajtón vagy az ablakon. a gazdaasszony szokás szerint kolbászt, hurkát és sült húst rak a nyársra, majd a várakozókat beinvitálja egy kis kóstolóra. ezután megkezdődik az álarcosok „felderítése”, akik mozgásuk, hangjuk elváltoztatásával igyekeznek kilétüket titokban tartani. végül is kiderül a látogatók személye, és együtt vidágnak a háziakkal./mti/

-. -

bb 24. víztároló épül a bakonyban - ezer holdat öntöznek majd az összegyűjtött csapadékból

vid/j/m/ká

1963. december 5.

a pápai járásban már ötödik éve működik a 11 termelőszövetkezet összefogásával megalakított vízrendező társulás. a bakony vidékén és a marcal mentén eddig több mint 2000 hold csaknem teljesen használhatatlan, mocsaras, lápos területet hálózattal bevizlevezető árkokkal és csatornákkal.

a társulás, miután eleget tett feladatának, most vízhasználati társulássá alakult át. nagyszabású öntözési tervet készítettek, és megkezdtek egy 65 hold területű víztároló építését a bakony egyik völgyében, nóráp község közelében. az egyébként természetes vízgyűjtő-területet földgyalukkal mélyítik. a mesterséges tavat a rajta keresztül folyó patak és a csapadék táplálja majd. az összegyűjtött vízzel jövőre már 1000 holdat öntöznek./mti/

-. -

bb 29. hét eszperantista csoport győr megyében

i vid/fm/m/fm

1963. december 5.

győr-sopron megyében ebben az esztendőben hétre emelkedett az eszperantista csoportok száma. eddig inkább a városokban, illetve az üzemekben érdeklődtek a nemzetközi nyelv iránt, most azonban mind többen tanulják a falvakban is. csornán, téten, győrszentmártonban és győrujfalun szerveztek ilyen nyelvtanfolyamot. több győri középiskolában is alakultak tanulócsoporthoz.

a megye eszperantistái klubnapokon cserélik ki tapasztalataikat. a győr megyeiek hatvan ország eszperantistáival leveleznek.

mti/

-. -

9.44/-n

-13-

bb 28. nyolc új burgonyafajtát jelentettek be „keresztelőre”, a sárvári-testvérek

vid j vm ká

1963. december 5.

12 esztendővel ezelőtt kecskeméten kezdték meg az új burgonyafajták nemesítését sárvári István és sárvári Balázs tudományos kutatók. 1961 óta a Somogy megyei Lábodi Állami Gazdaság Burgonyanemesítő-telepén folytatták munkájukat, a vad-és európai kulturfajták keresztelését.

A több mint egy évtizede folyó kísérletezés az idén hozta meg első gyümölcsét. Nyolc új: három rózsás és öt sárga, zömmel korai, a gőlbabával egyidőben érő fajtaburgonyát nemesítettek a sárvári-testvérek. Az új burgonyák minőségileg jobbak a meglévőknél, a betegségekkel szemben is ellenállóbbak és hozamuk jóval nagyobb. Az egyik sárga fajta például az ideai kedvezőtlen időjárás ellenére is egy holdra átszámítva 180 mázsás termést adott.

Az új fajtáknak még nincs nevük, most jelentették be őket „keresztelőre”, egy ideig az ország különböző területein újabb kísérleteknek vetik alá, s amennyiben továbbra is igazolják a hozzájuk fűzött reményeket, megkapják nevüket és megkezdik szaporításukat.
/mti/

bb 30. bauxitkutató mélyfurógép rekordja

vid te vm ki

1963. december 5.

A bauxitkutató vállalat geológusai a közép-dunántúlon folytatják a korábban megkezdett, jó eredményekkel kecsegtető felderítéset. A munka gyorsítására a kutatók az elavult Craelius-rendszerű gépek helyett nagyobb teljesítményű, sokkal megbízhatóbb szovjet mélyfurókat használnak. A félautomata vezérlésű berendezések mintavevő szerkezetét a réginél husz százalékkal gyorsabban, emberi erő-kifejtés nélkül vezethetik a geológusok által a föld mélyén kijelölt „célpontra”,.

A következő években feltárássra kerülő bakonyaljai területeken műszaki fejlesztéssel növelték a gépek teljesítményét és meggyorsították a kutatást. Az Iszkaszentgyörgyi munkahelyen dolgozó berendezés legutóbb ércfelderítési rekordot ért el: egy hónap alatt két lyukat mélyített, összesen 930 méter furással./mti/

9.50/-n

-14-

bb 25. tízezer kapást helyettesít a hungazin baranyában

vid j vm ká

1963. december 5.

A baranyai termelőszövetkezetekben korábban minden nyáron nagy kukoricaterületek maradtak kapálatlanul a munkaerőhiány következtében. Két év óta - mióta a Hungazint széles körben alkalmazzák - megváltozott a helyzet. A kevés taggal rendelkező szövetkezeti gazdaságokban ezzel a kitűnő vegyszerrel helyettesítették a növényápolókat és így nem maradt kapálatlan terület. Az eredmény: 1962-ben és 1963-ban a tervezettnél több kukorica termett baranyában. Az ideai őszön és a jövő tavaszon újabb 10.000 holdon szórják szét a Hungazint. A Szederkényi növényvédő állomás és a termelőszövetkezetek saját gépei hetente 1000 holdat vegyszereznek. A már tavaly Hungazinosított földekkel együtt mintegy 25.000 holdon - vagyis a szövetkezeti kukoricaterület felén - vegyszer óvja majd a növényeket a gyomoktól. Egy kapás átlag 2-2.5 hold kukoricát szokott megművelni évente, a jövő nyáron tehát 10.000 növényápoló munkaereje szabadul fel./mti/

bb 31. két családonként három hizó

vid j vm ká

1963. december 5.

A nádudvari vörös csillag termelőszövetkezet annyi árut értékesít ebben az esztendőben, mint korábban az egész falu. Különösen hizlalásból gyarapodik a bevételük. Ez évben 4200 kövér sertést ad el a vörös csillag tsz. az idén a kukorica átlagtermése májusi morzsoltban számítva 25 mázsán felüli volt, úgyhogy a közös állomány ellátása mellett elegendő takarmány jutott a háztáji állatok részére is. Ez évben a nádudvari vörös csillag tsz tagjai két családonként három háztájiban nevelt hizót adnak közfogyasztásra./mti/

10.30/-n

-15-

le

le

bb 33. /megszűnőben ... 1. folyt./ m

a nagyarányu fejlesztés, korszerűsítés lehetővé teszi a gépjavitások színvonalának növelését, ipari jellegének fokozását. az idén bevezetik a tipizált javítást: egyszerre dolgoznak az azonos típusu traktorokon és az azonos rendeltetésű munkagépeken, s így az eddig egyedileg végzett munkákat szalagszerűen megszervezett, folyamatos javítás, szerelés váltja fel.

hasnólóan „nagyüzemesítik”, a fontosabb alkatrészek felújítását is. eddig a hibás alkatrészek kisebb hányadát az egyes gépállomások egyedileg javították, a többség pedig selejtbe, beolvasztásra került. most néhány gépállomáson korszerű műhelyt szerelnek fel, s ezek több megye részére sorozatban, iparszerűen javítanak majd egy-egy alkatrésztípust. a járműelektromos berendezések felújítására hódmezővásárhelyen már el is készült az első ilyen üzem. a központosított felújítás enyhít majd azon a gondon, amit az alkatrészhiány a mezőgazdasági gépek, elsősorban a külföldi traktorok javításánál minden esztendőben okoz. /mti/

-...- nc

-18-

fe

bb 34. súlyos bányaszerencsétlenség tatabányán

tn vm vg

1963. december 5.

a tatabányai szénbányászati tröszt tizenöt/a aknájában december 4-én az éjszakai műszakban sujtólég robbanás történt, a robbanás következtében 26 bányász életét veszítette, négy bányász könnyebben megsérült. a szerencsétlenség körülményeinek kivizsgálása folyamatban van.

x x x

kádár jános részvéttávirata

- kádár jános a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkára az alábbi részvéttáviratot intézte az elhunyt bányászok hozzátartozóihoz:

a tatabányai szénbányászati tröszt igazgatóságának, mszmp pártbizottságának, szakszervezeti bizottságának, kisz bizottságának,

t a t a b á n y a

a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága megrendüléssel értesült a tizenöt/a aknában történt súlyos szerencsétlenségről. a tragikus körülmények között elhunyt bányászok családtagjainak, hozzátartozóinak mély részvétünket fejezzük ki és együttérzéssel osztozunk fájdalmas gyászukban.

az mszmp központi bizottsága nevében

kádár jános
első titkár /mti/

- . -

11.40/-n

-19-

fe

bb 35. nógrádban elakadtak a bányászjáratok - gyalogosan mentek
műszakra a szunai bányászok

vid/lk/m/ki

1963. december 5.

a szerda reggeltől csütörtök reggelig tartó havazás, esőzés, fagyás, majd olvadás sok nehézséget okozott a nógrádi szénbányák dolgozóinak. a szerda éjszakai műszakra feldebről, bírókról és verpelétről nem érkeztek meg a bányászjáratok műszerfára, így ebben a bányában száznál több bányász munkahelye maradt üresen. szuha községből az éjszakai műszakra gyalogosan mentek a szorospataki üzemekhez a bányászok. csütörtök hajnalban ugyancsak gyalog vágta neki az erdő borította hegyhátaknak a szunai bányászok, hogy ne hiányozzanak a reggeles műszakról. katalinbányában és szorospatakon csütörtökön reggel két órával később kezdődött a műszak a bányászjáratok késése miatt. sajnos, a tanácsok nem adtak kellő segítséget az utak járhatóvá tételéhez. nagybátornánál például már a község bejáratánál megakadtak az autóbuszok az egyik meredek domb alján.

a nógrádi szénmedencében általában 3-4 órát késték a vasuti szerelvények. a bányászjáratok és a vasuti tehervagonok késése miatt mintegy ezerhétszáz tonna szén esett ki a termelésből a szerda reggeltől csütörtök reggelig tartó három műszakban. a nógrádi szénmedencében egyedül a zagyvai szénbányák teljesítették napi tervüket: 197 vagonos tervükkel szemben kétszáz vagon szenet termeltek. /mti/

bb 36. piaci jelentés

i n. j./j/m/ká

1963. december 5.

a nagyvásártelepre csütörtökön reggel 26 vagon és 148 tehergépkocsi áru futott be. a vagonszállítmányok így oszlottak meg: 1 vagon étkezési burgonya, 2 vagon fejeskáposzta, 9 vagon kelkáposzta, 2 vagon fenyőfa, 1 vagon aszalt szilva, 1 vagon göngyöleg, 6 vagon narancs és mandarin, 2 vagon alma és 2 vagon vágott baromfi.

a földművelésszövetkezetek budapesti értékesítő vállalatát csütörtökön 6 vagon görögországi narancsot és mandarint hozott forgalomba. mindkét termék fogyasztói ára kilónként 25 forint, a citromot kilónként 19 forintért árusították. szegedről megjött az aszalt szilva, fogyasztói árát még nem állapították meg. /mti/

bb 37. ismeretterjesztő előadók országos konferenciája a kossuth klubban

t tf/tm/m/fm

1963. december 5.

a kossuth klubban csütörtökön országos konferenciát rendezett a tudományos ismeretterjesztő társulat történelmi és nemzetközi szakosztályainak országos választmánya.

/folyt.köv./

12.30/-n

-20-

bb 37. /ismeretterjesztő ... 1. folyt./ m

a konferencián a két szakosztály budapesti és valamennyi megyei szervezetének képviselői előtt mód aladár tanszékvezető egyetemi tanár, a tudományos ismeretterjesztő társulat elnökhelyettese, korunk vitája, címmel tartott előadást a jelenlegi világpolitikai helyzetről. a vitaindító referátumot követően a küldöttek eszmecserét folytattak a napjainkban végbe menő gazdasági, ideológiai és politikai folyamatok, változások történelmi jelentőségéről.

ezután megtárgyalták a történelmi és a nemzetközi ismeretek népszerűsítésének közös problémáit, majd a két szakosztály hatékonyabb együttműködésének kérdéseit. /mti/

...

bb 38. széchenyi zsigmond afrikába utazott

k oef/m/ká

1963. december 5.

széchenyi zsigmond a neves afrika utazó és vadászati szakíró az országos erdészeti főigazgatóság szervezésében két hónapos tartózkodásra a keletafrikai kenyába és tanganyikába utazott. utazásának célja a változó vadgazdálkodási és vadászati viszonyok tanulmányozása, a magyar nemzeti múzeum afrika-tárának gazdagítása és élményanyag gyűjtése egy megirandó új afrika könyvhöz. /mti/

...

bb 39. látványos munkák az erzsébet hid építésénél: a hét végétől uszályok szállítják a hatalmas acélttesteket, koratavasszal a duna közepén kezdik meg a kapuzatok közötti hidtest szerelését

i nbj/gg/m/vg

1963. december 5.

a ganz-mávag hidgyárának szerelői az erzsébet hid építésénél két nehéz feladatot már megoldottak. felállították a két kapuzatot, átfeszítették a két part között a kábeleket. a további tennivaló: a tartókábelek szerelése, amelyre még a télen sor kerül és ami a leglényegesebb - a két kapuzat közötti hidtestnek, az ugynevezett pályaszerkezetnek szerelése. nagy feladat ez, hiszen 290 méter hosszú és 27.4 méter széles acéltestet kell összeállítani úgy, hogy minden egyes részre milliméter pontossággal illeszkedjen egymáshoz.

a pálya teljes acélszerkezetét darabonként készítik a ganz-mávag lágymányosi szerelőtelepén. összesen 29 darabból készül, egynek-egynek 10-10 méter a hossza.

/folyt.köv./

12.34/-n

-21-

bb 39. /látványos ... 1. folyt./ m

a 29-ből eddig már 11 elkészült az óriás szerelőpadon. ezeket a hét végétől folyamatosan szállítják az erzsébet hid közelébe, télen ott tárolják, a tulajdonképpeni szerelés kezdetéig. erre azért van szükség, hogy az óriás szerelőpadon a további részeket - tagokat - állíthassák össze a téli hónapokban. a hatalmas acéltesteket érdekes megoldással juttatják a gázmárvag légymányosi telepéről, a budai rakpart tárolóhelyeire. a szerelőasztalról görgőkön vontatják a partig. ott az ady és a józsef attila uszódaru uszályokra emeli, s vízi úton viszi a lánchid és az erzsébet hid közötti duna-szakasz budai oldalához. ott az uszályokról ismét ez a két uszódaru emeli a partra. az első tizenegy tag átszállítása a hét végén kezdődik meg és az év végére fejeződik be.

a két kapuzat közötti hidtestet, magát a pályát, amelyen a forgalom halad, újszerű megoldással, valóban látványos módon építik. a duna közepén kezdik meg a szerelést és folyamatosan haladnak a két part felé. először a középső tízméteres darabot emeli a duna közepén a két uszódaru a megfelelő magasságba, s ott ezt a vasszerkezetet ráakasztják a négy tartókábelre. utána, közvetlenül mellette, kétoldalt hasonlóképpen egy-egy acéltestet emelnek a magasba, a tartókábelekre függesztik ezeket is, s ezt a kettőt, szinte a levegőben, a középsőhöz szerelik. a pálya úgy készül el, hogy a szerelés egy pillanatra sem bénítja meg a hajóforgalmat.

a 27.4 méter széles pályaszerkezetből 18.2 métert az uttest foglal el, amelyen a villamosok, autóbuszok, autók járnak. az uttest két szélén 1.1-1.1 méter „holtsáv”, lesz, mert ide szerelik be a tartókábeleket. a tartókábelek külső oldalán helyezkedik el mindkét oldalon a 3.5-3.5 méter széles járda. ezt a nagy szerelési munkát a koratavasszal kezdik meg és csupán 4-5 hónapot vesz igénybe, mert tulajdonképpen a szárazföldön már teljesen összeillesztették az egyes darabokat, a helyszínen már csak szegecselni kell. /mti/

12.44/-n

-22-

bb 40. időjárásjelentés

gg vm

1963. december 5.

a meteorológiai intézet jelenti december 5-én, csütörtökön 13 órakor:

élénk északi, északkeleti szél

közép-európa térségébe északkeletről hideg, délnyugat felől pedig enyhe levegő áramlik. a két különböző sajátosságú levegő találkozása kiterjedt havazásokat, esőket okoz. hazánkban tegnapi napra esett, csapadékos volt az idő. északon havazott, ónos eső esett, délen eső hullott. a csapadék mennyisége az északi megyékben nem haladta meg a 10 millimétert, máshol 10 és 20 milliméter között volt, az ország középső részein néhány helyen elérte a 20-26 millimétert. a nappali legmagasabb hőmérséklet általában 0-plusz 4 fok volt, északon azonban helyenként csak minusz 1, minusz 2 fok körül változott. ma hajnalban általában 0- minusz 4, délkeleten egy-két helyen csak plusz 2 fokig hűlt le a levegő. a hóréteg vastagsága hegyeinken csak kékestetőn és galyatetőn érte el a 4 centimétert. ma délelőtt országsszerte folytatódott a csapadékos idő, a délkeleti megyék kivételével az esőzés havazásba ment át.

; budapesten szerdán a hőmérséklet napi középértéke minusz 0.4 fok volt, 2.4 fokkal alacsonyabb mint a sokévi átlag. ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet plusz 1 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 756 milliméter, gyengén emelkedő irányzatú.

várható időjárás péntek estig: ma tulnyomóan felhős idő több helyen havazással, esővel. holnap kevesebb felhő, legtöbb helyen már csapadék nélkül. élénk északi, északkeleti szél. továbbra is erős sikosság.

várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet: általában 0, minusz 3, északnyugaton minusz 3-minusz 7 fok között. legmagasabb nappali hőmérséklet holnap 0 fok körül.

a duna vizállása csütörtökön délelőtt 11 órakor budapestnél 215 centiméter./mti/

13.55/m

- 23 -

bb 41. újabb borsodi bányák teljesítették évi tervüket

vid/lk/m/ki

1963. december 5.

a borsodi szánbányászati tröszt bányái közül csütörtökön újabb négy, az ormosi 2-es, a szelesi 2-es, a feketevölgyi 2-es és az adriányi akna jelentette, hogy felszínre küldte az évi terv teljesítéséhez szükséges utolsó csille szénét.

az ormosi 2-es aknán elsősorban a több mint tíz szocialista brigád teljesítménye segítette a nagyszerű eredmény elérését. a szelesi és a feketevölgyi bányákban a termelékenység növelésével, az egyes munkahelyekre kidolgozott technológiai előírások pontos megtartásával érték el a kiváló eredményt, az adriányi szinten a fejtelmesítményt az előirtohoz képest mintegy tíz százalékkal növelték, és az önköltség valamint a palatartalalom csökkentésében is jó eredményt értek el. /mti/

bb 43. karácsonyi ajándék a művészetbarátoknak: szőnyi istván kiállítása a nemzeti galériában

i tf/tm vm fm

1963. december 5.

a napokban visszaérkezett a magyar nemzeti galériába a berlinben rendezett nagyszabású szőnyi kiállítás anyaga, melyen zsuzsa művészettörténész, a berlini bemutató rendezője elmondotta az mti munkatársának, hogy a néhány éve elhunyt jeles festőművész alkotásai nagy sikert arattak a német tárlatlátogató közönség körében. a nemzeti galéria 12 termében 80 festményt és 137 grafikát mutattak be. az utóbbiak között szerepeltek a mester 1959-60 telén - tehát nem sokkal halála előtt - olaszországban készített rajzai is, összesen 17 lap. ezek először kerültek nyilvánosság elé. a gazdag anyag kiállítását három hónap alatt - augusztustól október végéig - körülbelül 50.000-an tekintették meg. a hat legnagyobb berlini moziban műsorra tűzték kollányi ágostonnak szőnyi életéről és alkotó munkájáról készített filmjét. a helyi lapok, többek között a neues deutschland, a neue zeit, a die weltbühne, a berliner zeitung, a der morgen és a bz am abend vezető helyen méltatták szőnyi művészetét. nagyszámu érdeklődő vett részt a tárlatvezetésekben és szinte elkapkodták a diszes kiviteli, 62 művészi reprodukcióval illusztrált katalógusokat. a közönség kérésére tervbevették, hogy az ndk és magyarország közötti 1964. évi kulturális csereegyezmény alapján jövőre a drezdai képtárban rendeznek kiállítást szőnyi istván alkotásaiból.

a hazaszállított műkincseket hamarosan megtekinthetik a budapesti művészetbarátok is. dr. pataky dénes muzeológus már megkezdte az új kiállítás előkészítését, amelyet a tervek szerint december 21-én nyitnak meg a magyar nemzeti galériában. a bemutatón a legszebb, legértékesebb alkotások egész sorát vonultatják fel: mintegy 90 festmény és 100 grafika nyújt majd átfogó képet a huszadik századi magyar piktúra kimagasló alakjának életművéről.

/folyt.köv./
14.20

- 24 -

me

/bb 43. karácsonyi....1.folyt./vm

látható lesz egyebek között a „zebegényi temetés”, is. ez a híres alkotást a háboru után nehezen hozták rendbe a restaurátorok. szőnyi baross utcai műtermét bombatalálat érte, s ekkor a kép olyan súlyosan megsérült - megégett, elázott - hogy a mester maga is lemondott róla. szerepel majd a tárlaton a viadukt, az anya, az átkeles a dunán, az eladó borju, az este, a hazafelé, a kerti pad és a pásztorlány című festmény. az ismertebb grafikák közül a zebegényi dunakanyar, a pad az erdő szélén, a kék duna, a rézkarcok közül pedig a szomjuság, a gyümölcszedők, a behavazott falu és a szántás.

az utolsó, idén nyíló képzőművészeti kiállítást előreláthatólag tavaszig tartják majd nyitva./mti/

bb 42. nyolc pedagóguslakást adtak át nyiregyházán

vid fm/tné vm fm

1963. december 5.

csütörtökön nyolc pedagóguslakást adtak át rendeltetésének nyiregyházán. felépítésükre - a társadalmi munka értékével együtt - egymilliónégyszázezer forintot költöttek. az emeletes, kertes házakban két szoba-, konyhás, összkomfortos családi otthonhoz jutottak a kossuth lajos gimnázium tanárai./mti/

bb 44. kubába szállítanak ampullázó automatagépeket gyöngyösről

vid lk vm ki

1963. december 5.

az egyesült izzó gyöngyösi félvezető és gépgyárában elkészültek azok az ampullázó automata gépek, amelyeket kuba számára gyártottak. a gyöngyösiiek az idén kezdték meg ezeknek a különleges, világszínvonalon termelő gépeknek az előállítását. az új gyöngyösi gyártmány iránt máris nagy az érdeklődés külföldön. nemrégiben a szovjetunióba ötven ilyen automata gépet szállítottak. a kubai gyógyszeripar részére e hét elején indították utba az első tíz gépből álló szállítmányt, amelyet továbbiak követnek. a gépek üzembe helyezéséhez szakembereket is küld havannába a gyöngyösi üzem./mti/

14.30/-n

-25-

me

bb 46. a sikos utak sok helyen neheztették a közlekedést -
nyolcórás áramszünet a dunaujvárosi állomáson

vid/lk/m/ki

1963. december 5.

a havazás és az ólmos eső megnehezítette a dunaujvárosi vasutasok munkáját. csütörtökre virradó éjszaka ugyanis a dunaujvárosi vasutállomás villanyhálózata megszakadt, ami nemcsak a villamos jelző berendezések üzemeltetését nehezítette, hanem a fűtőház és a pályafenntartás munkáját is bénította. a fűtőházban hajnali 3 órától délelőtti 11 óráig a mozdonyfordítókat kézzel üzemeltették. a pusztaszabolcs-dunaujváros közötti vonalon több telefonoszlop dőlt a pályatestre.

a csütörtökre virradóan hullott hó és ólmos eső sok helyen szinte tükörsimává tette a borsodi utakat. a kpm miskolci igazgatóságának területén több mint 30 homokozó gépkocsi járta az utakat, hogy a járműforgalmat biztosítsák. az eljegesedésnek legjobban kitett utszakaszokon ugynevezett gépkocsi őrnjáratok közlekednek, s ezek a szükségeshez képest szórják fel az utakat.

a csuszós utak következtében 24 óra alatt hét közlekedési baleset volt borsod megyében, de csupán egy esetben történt nyolc napon túl gyógyuló sérülés.

a somogyi földeket kedden és szerdán ólmos eső áztatta, amelyet csütörtökön a kora délelőtti órákban havazás váltott fel, s déltájban már fehérbe „öltözött”, a határ.

a megye veszélyes utszakaszain öt tehergépkocsira szerelt szóróberendezés hinti a már korábban kihordott homokot és salakot. csütörtök reggelre téli képet öltött a bakonyi hegyvidék. az egész éjjel hulló hó befödte a natalmas erdőségeket és a fák ágait is pár centis hóréteg fedi. a fakitermelésnél a lovaskocsikat felváltották a szánok, amelyek könnyedén siklanak le a hegyoldalakon. a bakonyban, a takácsi és marcaltó közötti erdőségben csütörtökön nyulvadászatot tartottak. egy kilométer hosszú hálót feszítettek ki és élve fogták be a fehér tisztásokon jól látható nyulakat. az őzek és szarvasok részére már a havazás első napján kihelyezték az etetőkbé a szálás- és szemes takarmányt. /mti/

14.59/-n

-26-

bb. 45. száz vagon jonathán alma finnországi karácsonyi piacán -
finn cellulóze a magyar papírgyárakban

i/sl/tr/a/vg

1963. december 5.

a meglehetősen nagy földrajzi távolság ellenére évek óta bővül a Magyarország és Finnország közötti áruforgalom. a háború utáni első kereskedelmi és fizetési megállapodást 1948 szeptemberében írták alá, s az árulistát azóta minden évben meghosszabbítják, sőt bővítik. az export-és import aránya mindenkor a szükségletnek megfelelően változik, 1962-63-ban például ötmillió dollár értékű árut szállítottunk, s ennél valamivel kevesebbet hoztunk be Finnországból. külkereskedelmi vállalatunk helsinkiben és az ország más városaiban egész sor kiállítás rendeztek, több mint 100 finn üzletember pedig hazánkban járt az idén, ezzel kapcsolataink tovább mélyültek.

a nemrég jóváhagyott árulista alapján jövőre ismét nagyobb mennyiségű hengereit árut, timföldhidrátot, textilt, fémtömegcikket szállítunk, s bár Finnország élelmiszer-szükségletének mintegy 90 százalékát maga termeli, tekintélyes mennyiségű élelmiszert és főleg gyümölcsöt is exportálunk. igen népszerű a magyar szasza szőlő és az alma. a karácsony előtti hetekben kereken 100 vagon jonathán almát küldünk a finn gyümölcskereskedőknek.

finnországból rendszeresen érkeznek a papírfa, cellulóze, és papírszállítványok, legújabbán pedig nagyobb mennyiségű ipari szeszt is utnak indítottak Magyarországra. /mti/

--

bb . 47. a mahart közleménye

k/hbj/a/vg

1963. december 5-

a mahart közli, hogy a Budapest - Mohács között közlekedő személyhajó-járat az idén budapestről december 7-én 12 órakor indul utoljára Mohácsra, míg Mohácsról az utolsó hajójárat Budapestre december 9-én délelőtti 10 órakor, ez a hajó azonban uszod és dunaföldvár hajóállomásokat nem érinti.

közli továbbá, hogy tekintettel az előrehaladott időnyre a Balatonon, Balatonboglár-révfülöp és Fonyód-Badacsony között az átkelési hajójáratokat december 8-án megszünteti. /mti/

--

- 27 -

bb. 48. aláírták az eötvös Loránd tudományegyetem és a jénai
friedrich schiller egyetem együttműködési szerződését

t/vt/tm/a/zs

1963. december 5.

a magyar népköztársaság és az ndk közötti kulturális egyezmény
alapján csütörtökön budapestén, az eötvös Loránd tudományegyetem
rektori hivatalában ünnepélyesen aláírták az eötvös Loránd
tudományegyetem és a jénai friedrich schiller egyetem együttműkö-
dési szerződését. a megállapodás szerint az együttműködés kiter-
jed professzorok és más oktatók, továbbá hallgatók kölcsönös
cseréjére. meghívják egymás képviselőit tudományos tanácskozásokra,
s a tervek között szerepel közös tudományos ülésszakok előkészítése
és rendezése. a különféle tudományos folyóiratokat és más kiadvá-
nyokat rendszeresen megküldik egymásnak, s közös kutatási program
kidolgozását is tervezik.

a megállapodást magyar részről dr. Sötér István rektor, a társ-
intézmény részéről pedig dr. Günther Drefahl rektor írta alá. a
két nagymultu egyetem vezetői kifejezték reményüket, hogy a
szerződés tovább fejleszti magyarországi és az ndk tudományos kap-
csolatait, hozzájárul a két felsőoktatási intézmény oktató és
tudományos munkája színvonalának emeléséhez, erősíti a két ország
népeinek barátságát.

a megállapodásról szóló okirat aláírásánál jelent volt
keleti sándorné, a művelődésügyi minisztérium nemzetközi kapcsola-
tok főosztályának vezetője, és dr. Kovács Ferenc, a tudomány-
egyetemi és tanárképző főosztály megbízott vezetője, valamint az
ndk budapesti nagykövetségének képviselőjében Ernst-Ullrich Kloock,
az ndk budapesti nagykövetségének kulturális attaséja./mti/

-. -

bb. 51. meghalt Becskereki Sándor, a munkásmozgalom régi harcosa

vid/fm/tné/a/fm

1963. decemder 5.

debrecenben hosszú szenvedés után 51 éves korában meghalt
Becskereki Sándor, a munkásmozgalom régi harcosa. életét a párt-
nak szentelte, amiért a múlt rendszerben sok üldöztetés érte.
a felszabadulás után párt-és közszolgálati funkciókban tevékeny-
kedett. Becskereki Sándort az MSZMP Debreceni városi bizottsága
saját halottjának tekinti. temetése december 7-én, szombaton dél-
után lesz Debrecenben./mti/

-. -

16.40/a

- 28 -

kl

bb. 49. fehérbe öltözött a határ - megnyiták az erdei „biszt-
rők„ : megkezdték az erdei vadak etetését

vid/ö/kz/a/

1963. december 5.

egy héttel ezelőtt még mezei virágcsokrokat szedhettek a
kirándulók, egyes növények másodsor is termést hoztak. helyenként
szárba szökkent a buján növekvő őszi árpa.

az elmúlt napokban beköszöntött fagyok, a csütörtökön
megindult havazás most már véget vetett ezeknek a rendellenességek-
nek. az ország nagyobb részén hótakaró borult a vetésekre. a
fehérbe öltözött határ mindenfelé igazi téli képet nyújt. érdekes
viszont, hogy a szalonkák, ezek a jellegzetes költöző madarak,
még mindig „makacskodnak„. a dráva-menti erdőszéleken, kukori-
catáblákban, legelőkön még ezekben a napokban is találkoznak velük
a vadászok, noha más években legkésőbb októberben melegebb
vidékre vonultak. a szakemberek véleménye szerint valószínűleg a
hosszu és meleg ősz zavarta meg őket.

megérkeztek az első jelentések az erdei vadak téli etetéséről
is. a keletbükki állami erdőgazdaság rezervátumaiban, ahol körül-
belül ezer nagyvad - szarvas mufflon és vaddisznó - tanyázik,
az utóbbi két évben nagyon kevés makk termett. a gazdaság ezért
más vidékeken mintegy 30 vagonnyi makkot gyűjtetett, s most
ebből táplálják a vadakat. máris 800 mázsa makkot és 1.200 mázsa
szalastakarmát szállítottak ki az etetőkbé. a szabolcs-szatmár
megyei vadászok 300 nagy madáretetőt állítottak fel, s ezeket két-
naponként állatják ocсуval, fűmaggal. az énekes madarak ezrei
táplálkoznak ezekben a „beszálló vendéglőkben„. Tolna megyében
is megnyiták az erdei „bisztrók„ : lucerna szénát és vadgeszte-
nyét tálnak bennük a vadaknak./mti/

-. -

bb. 52. Zala Tibor grafikusművész kiállítása az Ernst muzeumban

i/tf/gk/a/fm

1963. december 5.

az Ernst muzeumban december 7-én, szombaton 12 órakor kiállítás
nyílik Zala Tibor munkácsy-díjas grafikus-művész alkotásaiból
a kiállítási intézmények rendezésében. a megnyitó ünnepségen dr.
Aradi Nóra művészettörténész mond beszédet és ismerteti a bemutató
anyagát.

a tárlatot december 29-ig tekintheti meg a közönség./mti/

-. -

16.55/a

- 29 -

kl

bb. 50. finn és magyar kutatók együttműködése a szikes talajok megjavítására

i/ie/a/ká

1963. december 5.

érdekes tudományos munka készül a magyar tudományos akadémia talajtani és agrokémiai kutató intézetében finnország északnyugati tengerpartjának szikes talajairól. ezekből a talajokból dr. szabolicsz istván, az intézet igazgatója hozott 5-6 kilogrammnyi mintát finnországi tanulmányutjáról.

az említett finnországi talajokat a finn és magyar kutatók közösen, módszereik, tapasztalataik állandó kicserélésével tanulmányozzák. a mi számunkra is értékes ez a munka, mert a több mint egymillió holdat kitevő szikeseink kialakulásának, tulajdonságainak alapos feltárásához ezeket is ismerni kell. a közös kutatások első eredményei otthon már publikálásra kerültek, s dr. szabolicsz istván most szélesebbkörű külföldi ismertetésre készül. a jövő tavaszra olaszországban összehívott nemzetközi tanácskozáson a magyar tudós publikálja a nagy kéntartalmu finnországi talajokkal végzett vizsgálatainak tapasztalatait.

kialakulóban van a finn-magyar együttműködés a mezőgazdasági vizsgálatok egyéb területein is. az országos mezőgazdasági minőségvizsgáló intézet már régebben kapcsolatban áll a finn testvérintézménnyel, rendszeres közöttük a dokumentációcsere, s ezek alapján a finnországban alkalmazott korszerű, gyors tömegvizsgálati módszerek közül néhányat be is akarnak vezetni. a két intézet első személyes kapcsolatára most került sor: a közel-múltban járt itt aniki forsius tudományos kutató a magyar mézminősítési eljárások és műszerek tanulmányozására./mti/

--

bb. 56. batsányi emléktáblájának leleplezésére veszprém megyei küldöttség utazott linzbe

vid/i/tm/gg//a/fm

1963. december 5.

batsányi jános születésének 200. évfordulója alkalmából emléktáblát helyeznek el a költő egykori linzi lakóházán. az avató-ünnepségre csütörtökön linzbe utazott az mszmp veszprém megyei bizottsága, a megyei tanács művelődési osztálya és az idegenforgalmi hivatal öttagú küldöttsége./mti/

17.05/s

- 30 -

kr

bb 53. aranydiplomás építészmérnök képzőművészeti kiállítása a műszaki egyetemen

i tf/gk-lm hk

1963. december 5.

faith istván aranydiplomás építészmérnök festményeiből gyűjteményes kiállítást rendez az építőipari és közlekedési műszaki egyetem szakszervezeti bizottsága, az egyetemi klubban /központi épület, 2. emelet 66./, a tárlatot december 7-én délelőtt 10 órakor dr. gádoros lajos egyetemi tanár nyitja meg. a főként akvarellekből összeállított bemutatót december 16-ig tartják nyitva hétköznap 12-18, vasárnap 10-14 óráig./mti/

--

bb 54. ülést tartott a hazafias népfront heves megyei bizottsága

vid fm/tné-lm fm

1963. december 5.

a hazafias népfront heves megyei bizottsága csütörtökön ülést tartott egerben, ahol megtárgyalják a népfrontbizottságok munkájának tapasztalatait és a hazafias népfront harmadik kongresszusának előkészítésével kapcsolatos feladatokat. az ülésen résztvett és felszólalt biró józsef, a megyei pártbizottság titkára is.

dr. csernik józsef, a hazafias népfront megyei elnöke beszámolójában ismertette a népfrontmozgalom sokrétű tevékenységét. elmondotta, hogy a megyében 4 255 népfrontbizottsági tag tevékenykedik és munkájuk ma már a lakosság minden rétegére kiterjed. a társadalmi és a gazdasági életet érintően számos kezdeményezést bontakoztattak ki az utóbbi években. a termelőszövetkezetek megsegítésére például a népfront javasolta mezőgazdasági szakszervezetek létrehozását, amelyeknek tagjai megyszerte felkeresték a közös gazdaságokat, tanulmányozták és tanácsokkal segítették munkájukat.

hiányosságként állapították meg, hogy a városokban gyengébb a népfrontmozgalom aktivitása. feladatul tüzték ki a városi akciók kiszélesítését. úgy határoztak, a népfrontbizottságok újraszervezésénél nagyobb gondot fordítanak arra, hogy növeljék a bizottságokban a fiatalok és különösen a nők arányát./mti/

--

17.20/a

- 31 -

kr

bb 55. teli puttonnyal megérkezett a télapó

t tó/tm-Lm vg

1963. december 5.

a gyerekeknek nem kell tovább számolni az éjszakákat, mert hatalmas puttonnyal, ezernyi ajándékával csütörtökön végre „hivatalosan”, is megérkezett a télapó és nem igen volt olyan család, ahová el nem látogatott volna. érkezését sok-sok jel előzte meg. már november elején hirt adott magáról, amikor szembeütköztek a szebbnél-szebb édességgel telt kirakatok. a jelmezkölcsönző vállalatnál is megélénkült a forgalom, körülbelül 500 télapó öltönyt adtak ki a hozzávaló szakállal, süveggel, csizmával és puttonnyal.

nagy volt a forgalom az édességboltokban és más, édességet is árusító üzletekben. áru volt elegendő. az édesipari gyárak a tavalyinál 500 mázsával több, összesen 2 500 mázsa üreges csokoládé télapó-figurát készítettek a kereskedelem rendelésére, amelyből 360 mázsa jutott a fővárosnak, 50 mázsával több a múlt événél. a télapó-figurákon kívül 680 mázsa, piros sztaniolba csomagolt szaloncukrot és 50 mázsa, télapó-képpel díszített táblás csokoládét is kapott a kereskedelem. a rendelkezésre álló édességet városzerte körülbelül 2000 boltban árusították, azonban még ez is kevésnek bizonyult. a legforgalmasabb utcáriszekre 80-100 árusítópultot is kihelyeztek. a gyermekek legnagyobb öröme néhányszor üzletben télapó-jelmezes kiszolgálók árusítottak.

azokból a boltokból, ahol egyébként is vállalnak házhoz szállítást, a télapó-csomagokat is hazavitték, de a legnagyobb házhozzállítási forgalmat a boy-szolgálat motorizált télapói bonyolították le. csütörtökön délután 3 órától 12 boy-télapó autóval járta a várost, és mintegy 200 családnál váltott ki nagy örömet a gyerekek között.

minthogy a télapó hivatalos érkezése a hét közepére esett, az eddigi látogatásai csak kezdetnek számítanak. sok iskola, hivatal és intézmény még csak ezután rendezi a télapó-ünnepséget. a jelmezkölcsönző vállalatnál péntekre újabb hatvan, szombatra száz, vasárnapra pedig további 50 télapó-jelmezt rendeltek./mti/

17.40/a

- 32 -

ME

bb 66. hogyan történt a szerencsétlenség a tatabányai 15/a aknában - befejeződtek a mentési munkák - szombaton temetik a munka közben hősi halált halt bányászokat

vid -Lm vg

1963. december 5.

mint már jelentettük, szerdán éjjel súlyos bányaszerencsétlenség történt a tatabányai 15/a aknában. az éjszakai műszak a megszokott módon kezdődött. boda Antal 26 tagú ifjúsági szocialista brigádja elfoglalta helyét a bánya délkeleti mezőjének 134-es számú frontfejtésén. munkához készülődtek, amikor a sujtólég-robbanás bekövetkezett. a robbanás hatására a frontfejtés fölélgvágatán törés támadt, a levegő-ellátás megszűnt és a gázok elárasztották a munkahelyet. a boda-brigád tagjai részben a robbanás nagy erejétől, részben pedig égési sebek következtében mind a 26-an azonnal életüket veszítették. a frontfejtés közelében tartózkodó másik négy bányász könnyebb sérülést szenvedett, de egymást segítve sikerült elmenekülniük a veszélyes helyről. hasonlóképpen kimenekültek az életveszélyes gázoktól elárasztott területről két elővájó csapat tagjai is, akik sikerrel használták önmentő készülékeiket.

a bánya távolabbi mezőiben nem okozott balesetet a robbanás, mert a szénpor állandó permetezése miatt szénpor-robbanás nem következett be. így a bánya többi 125 dolgozója sértetlenül hagyhatta el munkahelyét.

a tröszt központi bányamentő állomásának dolgozói és az üzemek bányamentői azonnal hozzáálltak a mentéshez, s a helyszíntre érkeztek a megyei pártbizottság, a tröszt, a nehézipari minisztérium és a bányászszakszervezet vezetői is. tíz órás megfeszített munka után sikerült felszínre hozni a szerencsétlenül járt 26 bányász holttestét. csütörtök reggel 9 órakor a mentés befejeződött, a szerencsétlenség okainak kiderítésére a vizsgálat tovább folyik.

a munka frontján hősi halált halt 26 bányászt a a szénbányászati tröszt és a bányászszakszervezet saját halottjának tekintti. a gyász jeleként városzerte fekete zászlók kerültek a középületekre. a 26 fiatal bányász temetésére külön bizottság alakult, a gyászszertartásra szombaton délután fél 3-kor kerül sor.

a szerencsétlenség legidősebb áldozata 41, a legfiatalabb 20 éves volt. mindannyian tatabányán végezték el a vágártanuló iskolát. boda Antal szocialista brigádjának tagjai nemcsak a munkában, hanem magánéletükben is példát mutattak.

/folyt.köv./
17.40/Lm

- 33 -

ME

00 06. /nogyan törtent...1.tolyt./-lm

a szerencsétlenségben életét vesztette barsi jános csillés, boda Antal vājár brigádvezető, busa béla vājár, cságola istván csillés, fischer ferenc csillés, gvóth mihály segédvājár, juhász jános 2. csillés, kaszás győző segédvājár, király istván vājár, kosiba sándor vājár, köves sándor csillés, lukács péter csillés, papp béla vājár, pap lászló 1. vājár, pörcz szilveszter vājár, rácz jános vājár, schlégl jános mihály vājár, sipos józsef vājár, szabó istván /zalai/ vājár, szeibert lajos csillés, takács mihály lőmester, toldi józsef vājár, váczy józsef vājár, vágó jános vājár, vidics jános vājár és zábornyik istván vājár.

a temetés napját a tatabányai tanács gyásznappá nyilvánította./mtiö

bb. 64. áramszünet az ország néhány részén a hirtelen olvadás miatt

i/szf/gg/a/hk

1963. december 5.

csütörtökön az ország néhány vidékén zavart okozott az áramszolgáltatásban az éjszakai fagy utáni hirtelen olvadás. a csütörtök délelőtti bekövetkezett enyhe idő hatására a jégburrok nagy darabokban zuhant le az elektromos vezetésekről s a közép feszültségű vezetéseket több helyen elszakította. többek között ajkáról, békéscsabáról és szolnokról jelentettek olvadó jég okozta vezetékszakadást. ezekben a városokban és környékükön órákon át részleges vagy teljes áramszünet volt. az áramszolgáltató vállalatok dolgozói a nap folyamán felkutatták a szakadások helyét, helyreállították a vezetéseket és este ismét megindult az áramszolgáltatás./mti/

bb. 67. kádár jános fogadta hazánk új kairói nagykövetét

hk/a/zs

1963. december 5.

kádár jános, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke fogadta rácz pált, hazánk új kairói rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét, aki magyarországot nagyköveti rangban a jemeni arab köztársaságban és követi rangban a szudáni köztársaságban is képviseli./mti/

17.55/gy

- 34 -

bb. 57. dobi istván üdvözlő távirata a finn köztársaság elnökéhez

gk/a/sr

1963. december 5.

dobi istván, az elnöki tanács elnöke finnország nemzeti ünnepe alkalmából, táviratban fejezte ki jókívánságait urho kaleva kekkonennek, a finn köztársaság elnökének./ mti/

bb. 58. közlekedési balesetek

i/bc/tm/a/zs

1963. december 5.

a 20. kerületi dózsa györgy ut 33 számú ház előtt figyelmetlenül ment át a hév-pályatesten vass golyó, 28 éves budapesti lakos. egy szerelvény elütötte a vigyázatlan járókelőt, aki súlyosan megsérült.

a kerepesi ut és a fehér ut kereszteződésében, a villamos végállomásnál nagy lajos, 58 éves budapesti lakos, amikor le szállt egy 13-as villamosról, a jeges uton megcsuszott, elesett és súlyosan megsérült./mti/

bb. 59. gázmérgezés

i/bc/tm/a/zs

1963. december 5.

a 4. kerületi dózsa györgy ut 87 számú házban levő lakásán reszlet mária 66 éves nyugdíjas meggyújtotta a gáztűzhely csapjait, s úgy fűtötte a helyiséget. a láng közben elaludt, s a kiömlő gáz az időse nő halálát okozta./mti/

bb. 62. bán melitta és kubinyi attila hangversenye

i/ok/lk/a/fm

1963. december 5.

december 7-én az országos filharmonia kamaratermében rendezik meg bán melitta zongoraművésznő - és kubinyi attila hegedűművész hangversenyét. a műsorban többek között händel, beethoven, brahms, schubert, prokofjev és liszt művek szerepelnek. zongorán közreműködik katona ágnes./mti/

18/08/gy

- 35 -

bb 60. „az ember tragédiájá,, -nak bemutatására készülnek
helsinkiben - magyar professzor a helsinki egyetemen - magyar
költők művei finn nyelven

i s/gk-lm fm

1963. december 5.

1959-ben kötötték meg a magyar- finn kulturális csereegyezményt, amelynek alapján évről-évre fejlődik a két ország kapcsolata a kulturális élet minden területén. évente elkészítik a kulturális munkatervet, amelynek alapján számos finn egyetemi oktató és hallgató érkezik ösztöndíjasként hazánkba, s ugyanakkor több magyar pedagógus utazik finnországba. jelenleg is finnországból tartózkodik dr. kálmán béla professzor, a debreceni kossuth lajos tudományegyetem tanára, aki a helsinki egyetemen magyar nyelvet és irodalmat tanít. a jövő évben több finn professzor érkezik hazánkba és előadásokat tartanak majd a finn irodalomról, nyelvről. a helsinki egyetemen magyar, a budapestin pedig finn lektor munkálkodik.

minden évben finnországba utazik egy magyar zeneoktató, aki különböző tanfolyamokon előadásokat tart a magyar zenéről és a hazai zeneoktatásról.

a kulturális csereegyezmény alapján az utóbbi időben bővült a két ország kapcsolata az irodalom területén is. a hazai könyvüzletek kirakataiban mind gyakrabban láthatók finn írók művei. a közeljövőben jelenik meg a nemrég hazánkban járt väinö Linna „az északi sarkcsillag,, című trilógiájának első kötete. ősszel magyar íróküldöttség is járt finnországból. - finn nyelven is mind több magyar író műve jelenik meg, legutóbb németh lászló „iszony,, és illyés gyula „puszták népe,, című munkáját adták ki finnországból. tervbe vették a magyar költészeti antológia kiadását is, ezt a közeljövőben két-naponap tanulmányon hazánkban járt műfordító, toivo lyy készítte elő, aki számos magyar költő versét fordította le. többek között lyy fordította vörösmarty „szózat,, című költeményét is.

toivo lyy ültette át finn nyelvre madách „az ember tragédiája,, című drámáját is, amelyet a tervek szerint 1964-ben mutatnak be helsinkiben.

a jövő évben finnországból magyar könyvkiállítást rendezünk. tárgyalnak magyar és finn rádiós-küldöttségek rendszeres cseréjéről is. 1964-ben finn újságíró küldöttség látogat budapestre, majd magyar újságírók utaznak helsinkibe.

a finn fővárosban működik a finn-magyar baráti társaság, amely több alkalommal rendezett már kiállításokat magyar képzőművészek munkáiból. baráti esteket és rendezvényeket tartanak az ott járó küldöttségek tiszteletére és minden év április 4-én, magyarország felszabadulásának ünnepe alkalmából magyar hetet rendeznek./mti/

18.17/gy

- 36 -

bb. 61. irina arhipova budapesten

k/ol/lk/a/fm

1963. december 5.

irina arhipova, a moszkvai nagyszínház tagja csütörtökön budapestre érkezett. a művésznő, aki 1960-ban a carmen szerepében mutatkozott be emlékezetes sikerrel a budapesti közönségnek - eredetileg építészmérnököknek készült. operai pályafutását szverdlovszkban kezdte és 1955-ben a varsói vit-en aranyérmet nyert. újabb szerepei a nagyszínházban: marina / borisz godunov/, márfa / hovanscsina/, helena / háboru és béke/ - és a bánk bán gertrudisza. arhipova ezúttal a carmen címszerepét éneklte az erkel színház-december 7-i előadásán. partnerei többek között simándy józsef, orosz julia és losonczy györgy, az előadást ferencsik jános főzeneigazgató vezényli./mti/

..-

bb. 63. csütörtökön délután 750 alkalmi hómunkás takarította a budapesti utcákat

i/hbj/gk/a/vg

1963. december 5.

a fővárosi köztisztasági hivatal felhívására 750 alkalmi hómunkás jelentkezett csütörtökön délután a budapesti utcák takarítására, bár a hivatal több ezret is foglalkoztatott volna. az alkalmi hómunkások a hidakon, az átkelőhelyeken, a főutvonalakon separték a latyakot, takarították az uttestet, a magasabban fekvő budai utakon 40 hóeke és homokszóró dolgozott.

a fővárosi köztisztasági hivatal husz gépkocsit irányított a ferihegyi repülőtérre, hogy tisztítsák, szórják a kifutópályákat. a ferihegyi repülőtér ugyanis csütörtökön sem indíthatott és nem fogadhatott gépeket, mert rendkívül csuszósak a repülőtér pályái.

csütörtökön délután a fővárosi autóbuszüzem, a fővárosi villamos vasút tájékoztatása szerint komolyabb fennakadás nem volt a forgalomban. a kpm utügyi osztályához érkezett jelentések arról számoltak be, hogy az országutak még mindig nagyon sikosak./mti/

..-

bb. 65 csütörtökön mintegy száz helyen szakadt el az elektromos vezeték
i/hbj/tné/a/vg

1963. december 5.

az időjárás kellemetlenségeket okozott az elektromos műveknél is. az ólmos eső és a hó súlya alatt ugyanis sok helyen megpattantak a vezetékek. csütörtökön estig az elektromos művekhez mintegy száz bejelentés érkezett vezetékszakadásról. a művek minden szerelőjét a helyreállítási munkálatokhoz irányította, hogy a vezetékszakadásokat mielőbb megszüntethessék./mti/

..-

18.20/a

- 37 -

bb 68. /1 200 telefonállomás mondta fel a szolgálatot a fővárosban - számszámra dőltek meg a telefonoszlopok, tömegzavarok a távolsági telefonforgalomban

i kf-Lm La

1963. december 5.

a jeges, ólmos eső apránként ráarakódva a telefonvezetékekre, annyira megvastagította, a huzalokat, hogy azok a nagy súly alatt elpattantak. ezenkívül elsősorban a fővárosban az eső, az olvadó hólé utat talált a földalatti telefoncsatornába, s így sok helyen beáztak a kábelek.

budapesten különösen a Lipót központ területén szakadt el sok légvezeték, aminek következtében mintegy 500 előfizető telefonja némult meg. a ferenc, a józsef, a lágymányos és a lipót központ területén öt kábel ázott be, s ezeken a helyeken több mint 700 előfizető telefonja mondta fel a szolgálatot. a kábel-üzem ügylete csütörtökön egésznap dolgozott, s néhány helyen ideiglenesen sikerült helyreállítania a forgalmat.

vidéken a légvezetékek nagyobb száma miatt súlyosabb a helyzet. a látszólag csendes időben is sok kárt, tömeges zavarokat okozott a jegesedés négy postaigazgatóság területén.

a budapestvidéki postaigazgatóságnál az ercsi máv állomás térségében még szerdán este két, 76 szál vezeték tartó oszlop dőlt a vasuti pályára. ezeket a honvédség és a vasut dolgozóinak segítségével eltávolították, a máv telefonösszeköttetéseit azonban még csütörtökön sem tudták rendbehozni, mert a jegesedés tovább tartott, s a leszakadt vezeték belefagyta a földbe. a máv ezért ideiglenesen rádióösszeköttetéssel irányította ezen a vonalon a vasuti forgalmat. dunaujváros térségében, nagykátá-ujszászszolnok irányában, cegléd-nagykőrös között, pestimre, ócsa, lajosmizse környékén a jéggel terhelt vezetékhalózati több helyen elszakadt, s emiatt telefonoszlopok dőltek ki. monoron és üllőn a helyi telefonhálózatban is mintegy 50 állomás romlott el.

a debreceni postaigazgatóság területén ujszász jászberény, szolnok, karcag és kunmadaras térségében több mint 150 oszlopot döntött ki a vezetékszakadás.

a szegedi postaigazgatóságnál dömsöd-kunszentmiklós, dunavecse-szalkszentmárton között, s lajosmizse térségében légvezeték szakadás, oszlopdőlés rongálta meg a távolsági összeköttetéseket.

/folytköv./

19.45/a

- 38 -

bb 68. /1 200 telefonállomás...1.folyt./-Lm

a soproni postaigazgatóság területén ugyancsak a jegesedés következtében veszprém-zirc, várpalota-hajmáskér között szórványos vezetékszakadásokról adtak jelentést. ezen a területen mintegy 5 centiméternyi jég rakodott le a vezetékekre, amíg el nem szakadtak

a négy postaigazgatóság területén tehát többszáz telefonos oszlop dőlt meg, vagy tört ki, aminek következtében több mint száznyi közti telefonösszeköttetés vált üzemképtelenné. ez természetesen zavarokat okozott a forgalomban, bár az ország valamennyi helysége elérhető telefonon, a kapcsolásokra - mivel a forgalmat kerülő uton tudják csak lebonyolítani, - sokat kell várni, a meglevő jó összeköttetések zsufoltak.

a postaigazgatóságok valamennyi vonalfelvigyázója, vonal-építője és fenntartója munkába állt. a budapestvidéki postaigazgatóság létszámát miskolcra, pécsről és a budapesti távbeszélő igazgatóságtól kapott - 50 szakemberrel erősítették meg, jászberényben és ercsiben pedig a honvédségtől kaptak segítséget. az összeköttetések ideiglenes helyreállítását pénteken - amennyiben nem romlik az idő - teljes erővel megkezdik./mti/

..-

bb 69. időjárásjelentés

gk-Lm La

1963. december 5.

a meteorológiai intézet jelenti 1963. december 5-én, csütörtökön 19 órakor:

helyenként erős északi, északkeleti szél

várható időjárás péntek estig:

változó mennyiségű felhőzet, legfeljebb néhány helyen futó havazás. élénk, helyenként erős északi, északkeleti szél. továbbra is erős sikosság. várható legmagasabb nappali hőmérséklet pénteken 0 fok körül./mti/

..-

20.5

W

- 39 -

e m b a r g ó csütörtökön este 22 óráig!

bb. 70. ülést tartott a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága

/la

1963. december 5.

Magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága csütörtökön kibővített ülést tartott. a központi bizottság tagjain és póttagjain kívül az ülésen résztvettek a központi revíziós bizottság, a központi ellenőrző bizottság elnökei, a forradalmi munkás-paraszt kormány tagjai, a központi bizottság osztályvezetői, a budapesti pártbizottság titkárai, a magyar szocialista munkáspárt megyei pártbizottságainak első titkárai, a budapesti kerületi pártbizottságok első titkárai, a szot titkárai, a tervhivatal elnökhelyettesei és az okisz elnöke.

az ülés résztvevői meghallgatták és egyhangulag tudomásul vették nyers rezső elvtárs, s központi bizottság titkárának tájékoztatóját időszerű gazdaságpolitikai kérdésekről.

ajtai miklós elvtárs, a politikai bizottság póttagja, a tervhivatal elnöke ismertette a népgazdaság 1964 évi tervének irányelveit.

a központi bizottság a jelentést és a határozati javaslatot behatós vita után egyhangulag elfogadta és javasolta, hogy a forradalmi munkás-paraszt kormány az elfogadott irányelvek alapján dolgozza ki a népgazdaság 1964-es részletes tervét, biztosítsa, hogy a tervfeladatokat a vállalatok általában december végéig megkapják.

biszku béla elvtárs, a központi bizottság titkára előterjesztette a politikai bizottság javaslatát a központi bizottság 1964. 1. félévi munkatervére. a központi bizottság a javaslatot határozattá emelte.

kádár jános elvtárs, a központi bizottság első titkára szervezeti és személyi kérdésekről referált és tett a politikai bizottság nevében javaslatokat.

a központi bizottság a munka jobb megosztása, a pártvezetés barékonyabbá tétele céljából elhatározta a központi bizottság munkásságának kibővítését és új osztályok felállítását az apparátusban.

/folyt.köv./
20.35/lm

- 40 -

bb. 70. / ülést tartott.....1. folyt. /a

a központi bizottság titkárnak választotta meg

cseterki lajos elvtársat és megbizta a tudomány és közoktatás ügyeinek felügyeletével,

dr. korom mihály elvtársat és megbizta az adminisztratív ügyek felügyeletével,

szurdi istván elvtársat és megbizta az iparirányítás felügyeletével./mti/

-. - ,:

- v é g e -

21.25/a

- 41 -

Handwritten signature

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda, Budapest, I. Főm. u. 6-7. Telefon: 159-400, 369-600

A szerkesztését és kiadását a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1963. december 6.

bb. 1. új magyar filmek sikere - félmillió néző látta a párbeszédet

i/s/gk/a/hk

1963. december 6.

a fővárosi filmszínházak októberben tüzték műsorra Herskó János rendező játékfilmjét, a „Párbeszéd”-et. A mintegy háromórás alkotást egy hónap alatt félmillió néző tekintette meg.

Hónapok óta ugyancsak nagy sikerrel vetítik Révész György rendező mai tárgyú ifjúsági játékfilmjét, a „Hogy állunk fiatal-ember?”, -t. Bár ezt a filmet még a nyáron tüzték műsorra, csupán a legutóbbi négy hétben is több mint 60 ezren tekintették meg.

Hasonlóan nagy érdeklődés kíséri Várkonyi Zoltán rendező „Fotó háber” című kémfilmjének előadásait. Az izgalmas játékfilmet az elmúlt két hét alatt 416 ezren nézték meg./mti/

--

bb. 2. megkezdődtek az egyetemi felvételi vizsgára előkészítő tanfolyamok

i/vt/gk/a/hk

1963. december 6.

Az idén is országsszerte megszervezték az előző években jól bevált, egyetemi felvételi vizsgára előkészítő tanfolyamokat. Több felsőoktatási intézményben ezen a héten kezdődtek, illetve a közeli napokban indulnak a többtárgyat felölelő tanfolyamok.

A Marx Károly közgazdaságtudományi egyetemen az 1300 jelentkező 42 csoportban tanul. A hetenként kétszeri foglalkozásokon matematikát és történelmet, illetőleg matematikát és politikai gazdaságtant oktatnak az egyetem előadói, illetőleg középiskolai szak-
tanárok. Az előkészítő tanfolyamra beiratkozottak száma az egyetemen a tavalyihoz képest 200-zal növekedett.

/folyt.köv./

- 1 -

109